

Víťazstvo nad rakovinou kŕčka maternice

Očkovacia látka proti vírusu HPV – otázky a odpovede pre rodičov dievčat v 9. ročník

Tieto otázky a odpovede o očkovacej látke proti vírusu HPV dopĺňa letáček, ktorý mala vaša dcéra dostať v škole.

Je určený na to, aby zodpovedal otázky, ktoré možno máte o očkovacej látke proti ľudskému papiloma vírusu (HPV), ktorá ochráni pred rakovinou kŕčka maternice. Ponúka sa dievčatám vo veku 12 až 13 rokov (9. ročník).

Viac informácií nájdete na stránke www.helpprotectyourself.info

Čo je rakovina kŕčka maternice?

Rakovina kŕčka maternice postihuje kŕčok maternice – vstup do maternice (pozri obrázok 1). Každoročne na rakovinu kŕčka maternice zomrie v Spojenom Kráľovstve približne 1000 žien. Túto rakovinu spôsobuje ľudský papiloma vírus, alebo HPV, ktorý sa z jednej osoby na druhú prenáša počas sexuálnej aktivity (nie nevyhnutne pohlavného styku). Týmto vírusom sa môžu nakaziť rovnako muži aj ženy. Existuje vyše 100 typov ľudského papiloma vírusu, ale len o 13-tich sa vie, že spôsobujú rakovinu kŕčka maternice a len dva z nich –typ 16 a 18 – sú príčinou vo vyše 70% prípadov.

Obrázok 1 Kŕčok maternice je vstupom do maternice

Očkovaciu látku proti vírusu HPV ponúkame vašej dcére na ochranu pred typmi 16 a 18, čo sú dva najčastejšie sa vyskytujúce typy, ktorú spôsobujú rakovinu kŕčka maternice. V budúcnosti možno bude existovať očkovacia látka, ktorá bude chrániť pred ostatnými typmi vírusu, ktorý zapríčiňuje rakovinu kŕčka maternice.

Ako vírus HPV spôsobuje rakovinu?

Vírus sa dostane na povrch buniek kľčka maternice, kde môže ostať aj niekoľko rokov bez toho, aby akokoľvek ubližoval. Potom, bez akejkolvek zjavnej príčiny, môže začať poškodzovať tieto bunky. Cieľom vyšetrenia kľčka maternice je zistiť zmeny, ktoré, ak sa zistia dostatočne včas, je možné liečiť a zabrániť tak rozvoju rakoviny. V prípade, že sa neliečia, môže sa rozvinúť rakovina a tá môže vyústiť do vážnej choroby a smrti.

U väčšiny ľudí vírus nespôsobuje rakovinu, ale u niektorých áno. Ženy zvyčajne ani nevedia, že boli nakazené, lebo nemajú žiadne symptómy.

Chrání očkovacia látka pred všetkými typmi rakoviny kľčka maternice?

Očkovacia látka chráni pred dvoma typmi vírusu, ktoré spôsobujú vyše 70 % prípadov rakoviny kľčka maternice. Očkovacia látka nechráni pred zvyšnými typmi spôsobujúcimi rakovinu, takže je nesmierne dôležité, aby ženy absolvovali pravidelné vyšetrenie kľčka maternice (mikroskopická skúška na karcinóm) na zistenie rakoviny. Bude sa to týkať aj vašej dcéry, keď dosiahne primeraný vek.

Očkovanie znižuje riziko vzniku rakoviny u vašej dcéry o vyše 70 %.

Chrání očkovacia látka pred nakazením inými sexuálne prenosnými infekciami?

Nie, očkovacia látka proti vírusu HPV nechráni pred nakazením inými infekciami, ktoré sa prenášajú počas pohlavného styku, ako sú napr. chlamídie, ani nezabráni tomu, aby vaša dcéra otehotnela. Preto je aj naďalej veľmi dôležité, aby bola vaša dcéra vo vhodnom čase informovaná o bezpečnom sexe.

Aký dlhý ochranný účinok má očkovacia látka?

Štúdie preukázali, že zaočkované osoby si udržali vysokú úroveň ochrany najmenej po dobu šiestich rokov, a predpokladá sa, že potrvá oveľa viac rokov. Prebiehajú štúdie na stanovenie dlhodobej ochrany. V prípade, že bude v neskoršom období života potrebná podporná dávka očkovacej látky, vaša dcéra o tom bude informovaná.

V akom veku sa bude očkovanie vykonávať?

Dievčatá dostanú možnosť dať sa zaočkovať proti HPV, keď dosiahnú vek 12 až 13 rokov, v 9.ročníku. Aj keď je veľmi nepravdepodobné, aby bola vaša dcéra v tomto veku v nebezpečenstve prenosu infekcie HPV, vírus HPV je veľmi častý a ľahko sa šíri prostredníctvom sexuálnej aktivity. V určitom období života sa infekciou nakazí až polovica populácie. Hoci väčšina dievča začína byť sexuálne aktívna až v neskoršom veku, odporúča sa, aby boli zaočkované vo veku 12 až 13 rokov. To znamená, že najväčší úžitok z očkovacej látky a ochranu pred infekciou HPV získajú práve v čase, keď začnú byť sexuálne aktívne.

Ako sa bude očkovacia látka podávať?

Očkovanie bude vykonávať Školský zdravotnícky tím z miestnej Správy zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Osoba, ktorá bude očkovanie vykonávať, bude plne kvalifikovaná a bude vedieť, ako riešiť akýkoľvek problém, ktorý by mohol vzniknúť. Očkovaciu látku bude zdravotná sestra alebo lekár podávať do nadlaktia. Na dosiahnutie účinnosti očkovacej látky budú potrebné tri injekcie v priebehu 12 mesiacov. Je dôležité, aby vaša dcéra absolvovala všetky tri očkovania a získala tak najlepšiu ochranu.

Kedy bude moja dcéra zaočkovaná?

Spolu s touto brožúrkou ste mali dostať aj Tlačivo súhlasu. Je dôležité, aby ste ho podpísali a čím skôr doručili do školy. Vašej dcére budú počas aktuálneho školského roka podané tri dávky očkovacej látky proti HPV. Predpokladá sa, že dievčatá vo veku 16 rokov sú schopné udeliť súhlas samé, s výnimkou prípadov, v ktorých je to pre konkrétne dôvody inak.

Dozvie sa náš všeobecný lekár o očkovaní mojej dcéry proti vírusu HPV ?

Informácia o očkovaní proti vírusu HPV bude odoslaná do ordinácie vášho všeobecného lekára a ten ju môže zaznačiť do zdravotnej karty vašej dcéry.

Objavia sa nejaké vedľajšie účinky?

Vedľajšie účinky sú mierne – väčšinou ide o podráždenie, alebo opuch miesta vpichu na ramene, ktoré rýchlo pominú. Očkovacia látka spĺňa prísne bezpečnostné normy, ktoré sa musia dodržiavať v Spojenom kráľovstve i v ostatných krajinách Európy.

Veľmi zriedkavo sa u niektorých jedincov bezprostredne po očkovaní vyskytne alergická reakcia. Táto reakcia sa môže prejaviť vo forme vyrážok alebo svrbenia na niektorej časti tela, alebo aj na celom tele. Zdravotná sestra vie, ako v takom prípade postupovať. Nie je to však dôvod na odmietnutie ďalších očkovaní proti vírusu HPV.

Dokonca ešte zriedkavejšie môžu mať niektorí jedinci prudšiu reakciu už niekoľko minút po zaočkovaní, ktorá sa prejaví ťažkosťami s dýchaním a kolapsom. Nazýva sa anafylaktická reakcia. Je nanajvýš zriedkavá a zdravotná sestra a lekár sú vyškolení, ako v takom prípade konať. Tieto osoby sa liečbou úplne zotavia, zväčša v priebehu niekoľkých málo hodín.

A ako je to v prípade dievčat, ktoré trpia alergiami alebo inými zdravotnými problémami? Môžu byť aj napriek tomu zaočkované proti vírusu HPV?

Áno. Neznášanlivosť niektorých druhov potravín, astma, ekzém, senná nádcha a alergie nie sú vo všeobecnosti prekážkou pre očkovanie. Ak máte v tejto súvislosti akékoľvek obavy, alebo ak má vaša dcéra silnú alergiu na latex, povedzte o tom pred očkovaním členom školského zdravotníckeho tímu alebo vášmu všeobecnému lekárovi.

Dievčatá, ktorých imunitný systém je oslabený liečbou alebo dlhodobými zdravotnými problémami, môžu byť zaočkované, ale očkovacia látka u nich nemusí pôsobiť rovnako.

Ovplyvní očkovacia látka nejakú inú liečbu?

Neexistuje žiaden dôkaz zníženia účinku akejkoľvek inej liečby alebo antikoncepčných tabletiiek v dôsledku očkovania.

Čo ak moja dcéra nebude v deň očkovania v škole kvôli chorobe?

Školský zdravotnícky tím pre ňu dohodne iný dátum očkovania.

Čo ak moja dcéra už bola sexuálne aktívna?

Ak už je dievča sexuálne aktívne, existuje možnosť, že sa už vírusom HPV nakazilo. Hoci ešte nebude známe, akým typom vírusu sa nakazila, mala by byť predsa rovnako zaočkovaná, lebo jej to aj tak poskytne ochranu.

Čo mám robiť, ak si myslím, že moja dcéra je tehotná?

Neexistuje žiadne známe riziko spájané s podaním očkovacej látky proti vírusu HPV počas tehotenstva. V rámci preventívnych opatrení sa však očkovanie proti vírusu HPV počas tehotenstva neodporúča. Nesúvisí to so žiadnymi konkrétnymi obavami ohľadom bezpečnosti podania očkovacej látky proti vírusu HPV počas tehotenstva, ale kvôli tomu, že o použití očkovacej látky počas tehotenstva sú k dispozícii len skromné informácie. Ak vaša dcéra krátko po očkovaní zistí, že je tehotná, je potrebné porozprávať sa o tom s jej všeobecným lekárom.

Čo v prípade, že nechce byť zaočkovaná?

Ak nechce, nemusí byť zaočkovaná. Ale z vyššie uvedených dôvodov sa odporúča, aby tak urobila. Ak sa dá zaočkovať teraz, poskytne jej to ochranu na veľa rokov. Ak potrebuje viac informácií, navrhnite, aby sa porozprávala so školským zdravotníckym tímom – sama, alebo s vami, ak jej to tak viac vyhovuje.

Čo v prípade, ak ona s očkovaním súhlasí, ale ako jej rodičia by ste boli radšej, keby ho neabsolvovala?

Mali by ste sa o tom porozprávať so svojou dcérou a so školským zdravotníckym tímom a získať viac informácií. Podľa zákona je však rozhodnutie na nej, pokiaľ pri poskytovaní súhlasu chápe záležitosť, o ktorú ide. Kvôli budúcnosti vašej dcéry je dôležité uvedomiť si, že súčasné očkovanie ju bude chrániť pred najčastejšie sa vyskytujúcou príčinou rakoviny kŕčka maternice po dlhé roky.

Prečo nie sú očkovaní chlapci?

Cieľom tejto kampane je chrániť dievčatá a ženy pred rakovinou kŕčka maternice. Je zrejmé, že chlapci nemôžu dostať rakovinu kŕčka maternice, ale aj oni potrebujú mať vedomosti o bezpečnejšom sexe, aby u seba znížili riziko nakazenia a šírenia vírusu HPV.

Ďalšie informácie o víruse HPV a tieto otázky a odpovede i leták sú k dispozícii na našej webovej stránke www.helpprotectyourself.info

Ak chcete dostať tieto otázky a odpovede ako aj leták v inom jazyku, navštívte našu webovú stránku alebo požiadajte školskú zdravotnú sestru, aby vám vytlačila kópiu.

Pripravila Agentúra pre zdravie verejnosti v mene Ministerstva Zdravotníctva, sociálnych vecí a verejnej bezpečnosti. Materiál chránený korunnými autorskými právami bol reprodukován s povolením Kontrolóra HMSO a Kráľovnej tlačiarne pre Škótsko.